

**Sigtuna Dominikankonvent
RAÄ 30, Up, 2009**

**Anders Wikström &
Andreas Viberg**

Rapport
Arkeologisk forskningsundersökning

Sigtuna Dominikankonvent
RAÄ 30, Up, 2009

Anders Wikström
& Andreas Viberg

Sigtuna Museum

Stora Gatan 55
193 30 Sigtuna

sigtunamuseum@sigtuna.se
www.sigtunamuseum.se

Omslagsbild: Andreas Viberg går med georadar strax bakom runsten U 379 söder om Mariakyrkan.

Produktion: Sigtuna Museum

© Text: Anders Wikström & Andreas Viberg
© Kartor: Sigtuna Museum om inget annat anges
© Foto: Sigtuna Museum om inget annat anges
© Form/layout: Jacques Vincent
Original: Anders Wikström

Tryck : Sigtuna Museum 2010

ISSN : 1401-4645
ISBN : 978-91-86292-08-9

Det är förbjudet att reproducera innehåll från boken i någon form, elektroniskt eller på papper eller på annat vis, utan inhämtad skriftlig tillåtelse från utgivaren.

Innehåll

Inledning	5
Forskningsläge	5
Äldre undersökningar	7
Målsättningar	7
Metod	7
Geofysisk prospektering med georadar	7
Dokumentation	9
Resultat	10
Murverk A och B (tegelmurverk) - 1200-tal	13
Klostergård - 1300-tal - 1529	14
Murverk C (korsgång) - 1300- eller 1400-tal	16
Murverk D och E (lavatoriet) - 1400-tal	16
Rasering - 1529	17
Bensamling/gravar - 1500-tal till 1950-tal	18
Arkeologiska undersökningar - 1895 och 1950-54	18
Slutsats	19
Antikvariska åtgärder för området som helhet	20
Referenser	21
Administrativa uppgifter	22
Bilaga: fyndlista	23

Orienteringskarta med schaktets placering i staden.

Inledning

Sigtuna museum har i samarbete med Arkeologiska forskningslaboratoriet, Stockholms universitet utfört en arkeologisk forskningsundersökning i lämningarna efter Sigtunas Dominikankonvent, RAÄ 30. Trots att det har gjorts en del arkeologiska insatser sedan den första arkeologiska grävningen på sent 1800-tal vet vi förhållandevis lite om konventet. De historiska källorna omtalar grundläggning, byggnationer, reparationer och i vissa fall vilka som befolkat konventet, men den arkeologiska dokumentationen är mager. Det är till exempel anmärkningsvärt att vi fortfarande inte känner till hur konventets huvudlängor såg ut. Det är också idag mer än 30 år sedan den senaste arkeologiska undersökningen gjordes vid lämningarna.

För att råda bot på detta har vid ett par tillfällen geofysisk prospektering med georadar använts för att undersöka lämningarnas omfattning och karaktär. Prospekteringen utfördes av Andreas Viberg vid Arkeologiska forskningslaboratoriet, Stockholms universitet, som ett led i hans doktorsavhandling. Prospekteringarna gav mycket lovande resultat, men det krävdes även en arkeologisk insats för att utvärdera resultaten. För att åstadkomma detta utfördes en mindre arkeologisk forskningsundersökning i lämningarna baserat på resultaten från prospekteringen. Eftersom många frågetecken finns kring dominikankonventet var målsättningen med forskningsundersökningen inte enbart att kontrollera resultaten från prospekteringen utan att också få en antikvarisk bedömning av lämningens status. Syfte med detta är att bilda en uppfattning om potentialen för framtida forskningsundersökningar.

Forskningsläge

Dominikanerorden eller predikarebrödernas orden (*ordo fratrum praedicatorum*) stiftades av spanjoren Dominicus (1170-1221; figur 1) och stadsfästes år 1216 av påven Honorius III. Dominicus gjorde detta vid 45 års ålder med anledning av korstågen mot albigenerna 1208-29 som han ansåg bedrevs alltför våldsamt. Han var istället övertygad om att kätteriet skulle bekämpas genom undervisning och predikan (Blomqvist 1943: 108). På deras första

generalkapitel 1220 beslöts att orden, liksom franciskanerna, skulle avstå från alla typer av inkomster eller jordegendomar. Livsuppehållet skulle ske genom tiggeri, varför orden kom att kallas en tigarorden. Medlemmarna kallades bröder istället för munkar och bar svart kåpa med hätta, och kallas därför ofta för svartbröder (ibid: 109). Orden blev mycket populär och på kort tid, mindre än sextio år, grundade dominikanerna över 400 hus och konvent i Europa. Redan år 1261 fanns i Danmark tolv konvent, i Sverige åtta och i Norge tre konvent (Reffoulé 1954:7). Några exempel på grundläggningar är Lund 1223, Ribe 1228, Visby 1228-30, Nidaros 1228-34, Roskilde 1231/34, Skänninge 1237 och Sigtuna 1237. Under hela medeltiden grundades i Sverige totalt 11 brödrakonvent och 2 systerkonvent (Karlsson 1993: 117).

Enligt den danska *De ordine Predicatorum* som är en kort berättelse om dominikanernas historia gjordes ett första försök att grunda ett kloster i Sigtuna redan 1220 (Lovén 2001: 245). Då kom klerkerna Simon från Sverige och Nikolaus från Danmark

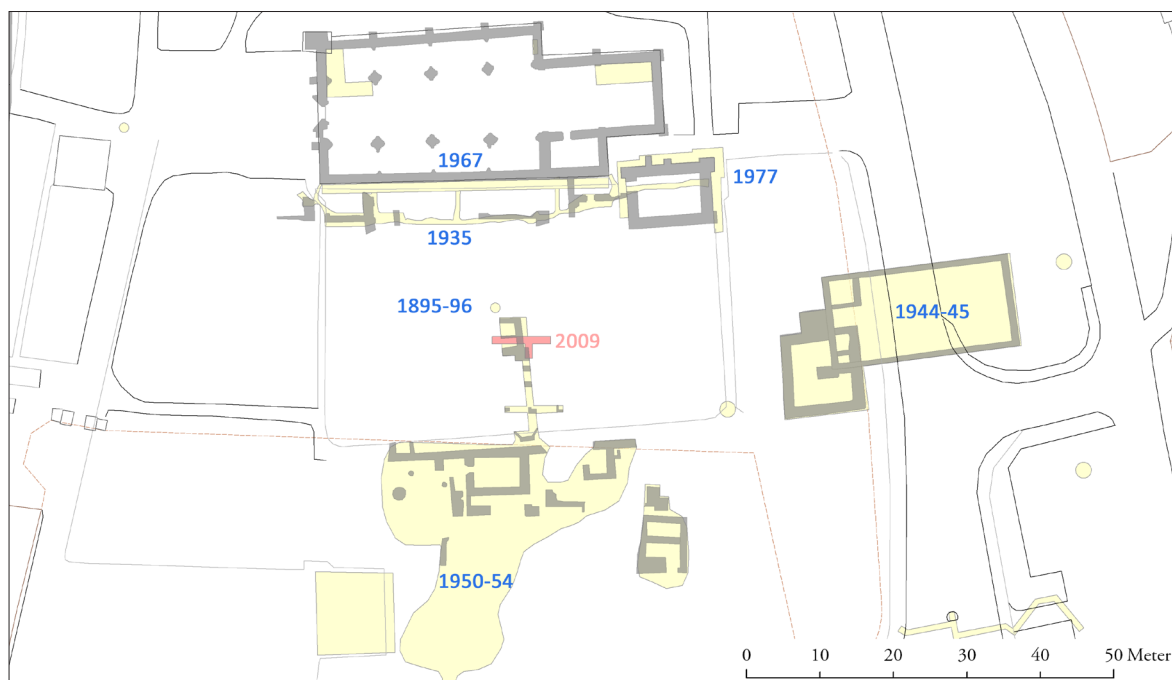
Figur 1
Den helige Dominicus av Fra Angelico.

till Sigtuna för att anlägga ett konvent utsända av ordens generalkonsilium i Bologna. De följde med Gaufred, prost i S:t Pers kyrka, som hade varit i Rom för att utverka ett pallium åt den nyinrättade ärkebiskopen Olof i Uppsala. Grundandet av ett konvent i Sigtuna blev vid denna tid dock aldrig av på grund av ärkebiskopens avvisande hållning. De båda bröderna Simon och Nikolaus lämnade därför Sigtuna men togs om hand av Knut länge i Sko, som vid 1230-talet grundade ett cistercienserkloster för nunnor. Istället för Sigtuna kom det första dominikankonventet i Norden därför att grundläggas i Lund 1222 eller 1223 dit de båda bröderna senare begav sig (Blomqvist 1943: 110; Martling 1997: 12).

För att komplicera bilden något finns dock ytterligare en samtida källa, en påvlig bulla från 1221 som ger avlat till dem som besöker och stödjer ett nyligen instiftat kloster i Sigtuna (Berthelson 1943:10; DS 205). Hur detta ska tolkas är omdiskuterat. Bland annat har Christian Lovén övertygande visat att de båda källorna inte kan handla om samma stiftelse. Han och tidigare Gallén menar att påvebrevet kan syfta på munkar som utgjort resterna efter Gamla Uppsala domkyrkas reguljära domkapitel. Dessa var benediktiner som, enligt förslaget, förflyttades till Sigtuna och där byggde ett Mariakloster, en byggnad som senare övertogs av dominikanerna

(Lovén 2001: 245-247). Även cistercienser har föreslagits vara byggherrar till klostret (se Martling 1997: 13 och däri anförd referens), vilket förefaller mindre sannolikt eftersom det i så fall skulle bryta mot ordens principer (Lovén 2001: 246). Huruvida byggandet av ett kloster äldre än dominikankonventet faktiskt har skett vid denna tid i Sigtuna är mycket osäkert, men kan möjligen få svar genom arkeologiska undersökningar. En annan tolkning till den påvliga bullan har framförts av Gunnar Redelius som anser det troligt att det kloster som avses inte ligger i Sigtuna utan i Sko (Redelius 2006: 95). I ett par senare historiska källor framgår att dominikankonvent i Sigtuna slutligen grundades 1237 (Maliniemi 1947: 88; Lovén 2001: 245; Redelius 2006: 117). I en senare skriftlig källa från den påvliga legaten Wilhelm av Sabina till predikobröderna och priorn i Sigtuna daterad till den 2 december 1247 framgår att Mariakyrkan invigdes detta år (Berthelson 1943: 11).

Inom den konsthistoriska forskningen har Mariakyrkans stilistiska ställning länge diskuterats. Varifrån kom influenserna och vem var dess byggherre? Bland annat har jämförelser gjorts med dominikanerkyrkor i Polen (Redelius 1989: 76; Redelius 2006: 109-129). Andra frågor som ännu är obesvarade är vilka delar av längorna som är äldst respektive yngst? Det finns vissa tecken på att de är gjorda i olika tider

Figur 2
Äldre arkeologiska undersökningar vid dominikankonventet. Aktuellt schakt markerat med rött.

bland annat genom olikheter i murteknik mellan den östra och västra korsgångsmuren (Gejvall 1952: 34), som framgår av Bergmans undersökning för åskledare 1935. De 1950-54 utgrävda husgrunderna vid den södra längan ligger inte heller i förband, vilket talar för att även de byggts till senare (ibid).

Äldre undersökningar

Det är oklart hur stora arkeologiska undersökningar som utförts inom konventet. Den mest omfattande grävningen som gjorts inom huvudlängorna är 1895-96 av Emil Eckhoff (figur 2; Tesch 1997: 23-35 se vidare för ytterligare uppgifter om de arkeologiska undersökningar som gjorts inom hela klosterområdet). Utifrån de planritningar som upprättades då är undersökningens omfattning oklar. Delar av anläggningen är skissartat utritade, men det framgår inte om detta är tolkningar eller resultat från en faktisk framrensning av murar. Vissa avsnitt av ritningarna är mycket detaljerade vilket tyder på att dessa murrester är framgrävda. Det framgår inte hur djupa schakten var. Efter Eckhoffs undersökningar dröjde det fram till 1935 innan en ny arkeologisk undersökning utfördes. Denna gång av Eva Bergman i samband med att åskledare grävdes ned strax söder om Mariakyrkan. Vid detta tillfälle dokumenterades murar från de norra delarna av längorna. Något senare på 1950-talet utfördes de största moderna arkeologiska undersökningar som gjorts vid konventet. I huvudsak grävdes huslämningar söder om längorna, tolkade som ekonomibyggnader (1950-52 Birgit Gejvall, 1953-54 Anne-Beate Jonsson). Enligt en av undersökarna verkar det som om den sydöstra delen av längorna är helt borttagna (Jonsson 1954: 27). Ett schakt rakt norrut över längorna mot den södra långhusväggen på Mariakyrkan togs upp

1953. Bland annat påträffades en portalöppning och murrester längre in mot centrum av konventet. Vad dessa murrester motsvarar framgår inte, men möjligen är det ett lavatorium. Dessa murar framkom även vid den geofysiska prospekteringen. I samband med restaureringsarbeten vid och i Mariakyrkan 1967-71 utfördes ett antal mindre uppmätningar och undersökningar av Else Nordahl. Bland annat gjordes dokumentation av grundmurar och enstaka fynd i samband med grundförstärknings- och dräneringsarbeten söder om Mariakyrkan. Den senaste arkeologiska undersökningen gjordes i kapitelsalen 1977 i samband med en övertäckning av grundmurarna. Murarna hade före övertäckningen dokumenterats av Margareta Hasselmo. Anledningen till schaktningsarbetet var att en kallmurad stödmur skulle uppföras utanför de befintliga murresterna. För grundläggningen till denna stödmur krävdes en begränsad nedschaktning. Sedan dess har inga arkeologiska undersökningar gjorts vid konventet. Som framgår av genomgången har inga större arkeologiska undersökningar gjorts i längorna, förutom av Emil Eckhoff.

Målsättningar

Forskningsundersökningens målsättningar var att:

- Bekräfta resultaten från de prospekteringar som gjorts i lämningarna i syfte att verifiera och utveckla metoden.

- Utredda lämningarnas omfattning avseende stående murrester, förekomst av kulturlager och raseringsmassornas mäktighet.

- Utredda omfattningen av de eventuella urschaktningar som skedde i samband med de arkeologiska undersökningar som utfördes av Emil Eckhoff på 1890-talet.

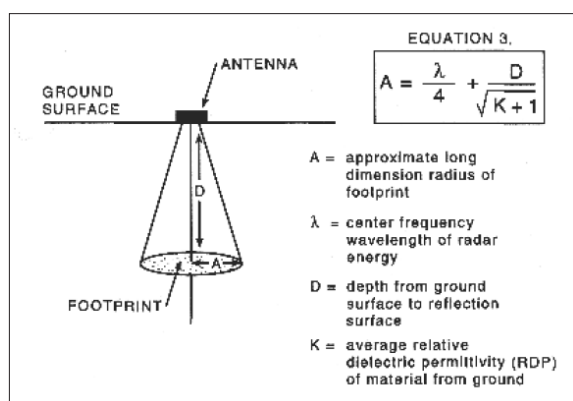
Metod

Geofysisk prospektering med georadar

Ett georadarsystem är ett elektromagnetiskt instrument som liknar ett ekolod som kan användas på land. Instrumentet skickar en elektromagnetisk puls ned i marken från en sändarantenn. En mottagarantenn mäter sedan tiden tills denna puls

återkommer efter reflektion mot lagergränser eller objekt i marken. Pulsen reflekteras exempelvis mot stenar och olika begravda föremål i marken men kan även visa vart olika jordlager bryts och ersätts med nästa. Reflektionen blir kraftigast om den re-

flekterande strukturen och den omgivande marken har olika elektromagnetiska egenskaper (Conyers & Goodman 1997: 27). Prospekteraren får med andra ord en bild av hur den undersökta ytan ser ut stratigrafiskt. Det redovisas i så kallade radargram där ett radargram motsvarar ett vertikalt snitt genom marken längs en linje. Går prospekteraren dessutom i tätt placerade parallella profiler kan data sammanfogas och horisontella kartbilder över det aktuella undersökningsområdet skapas. Visualisering av georadardata i form av kartbilder, så kallade georadartidsskivor eller georadardjupskivor, underlättar den arkeologiska tolkningsprocessen. De horisontella djupskivorna representerar mindre utsnitt

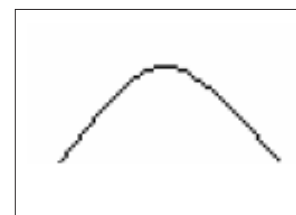
Figur 3
Den elliptiska radarkonen. Efter Conyers & Goodman 1997: 36.

ur en större datafylld kub och de ger därför en mer lättillgänglig information om undersökningsytornas egenskaper på olika djup. Även den tredimensionella datafyllda kuben kan användas för att på ett lättolkat sätt studera de underliggande lagrens egenskaper samt de olika påträffade anomalierna.

Hur stor djuppenetration som kan uppnås beror på frekvensen på den använda antennen och på jordens sammansättning, dvs. vilken elektrisk ledningsförmåga och magnetisk permeabilitet materialet har. Att jorden har en hög elektrisk ledningsförmåga medför att den elektriska komponenten i den elektromagnetiska pulsen enklare leds bort genom marken vilket medför att signalen försvagas kraftigt. Detta medför i sin tur att färre reflektioner når mottagarantennen vilket ger sämre resultat. Den magnetiska permeabiliteten är ett mått på hur enkelt ett material blir magnetiserat när det kommer i kontakt med ett elektromagnetiskt fält. Hög magnetisk permeabilitet leder till sämre förutsättningar för mätningar med georadar.

Går det sedan att bedöma med vilken hastighet pulsen färdas genom marken så är det även möjligt att bedöma på vilket djup de begravnade lämningarna ligger. Djupet beräknas utifrån georadarsignalens löptid under användning av en uppskattad eller mätt signalhastighet.

Som nämnts ovan beror djuppenetrationen även på frekvensen på den valda antennen. Generellt går det att säga att lägre frekvens leder till ökad djuppenetration men sämre upplösning och hög frekvens leder till högre upplösning men sämre djuppenetration (Conyers & Goodman 1997:40ff). De elektromagnetiska pulser som skickas ned i marken sprids inte lodrätt ned i marken utan har formen av en elliptisk kon. Denna kon brukar även kallas för radarns fotavtryck. Det medför att georadarn inte enbart studerar det som återfinns rakt under antennen utan även det som finns framför, bakom och till viss del även vid sidan (figur 3). Antennen börjar känna av ett föremål när objektet i fråga kommer i kontakt med den främre delen av fotavtrycket. Föremålet registreras dock som om det befunnit sig rakt under antennen. Detta innebär att föremålet registreras för djupt eftersom avståndet mellan antennen och den främre delen av fotavtrycket är längre än det avstånd som registrerats från antennen och rakt ned. I takt med att antennen passerar över föremålet kommer avståndet till detta att korrigeras i en uppåtgående kurva. När antennen är rakt ovanför kommer det korrekta djupet att registreras. När föremålet passerats kommer djupet åter att sjunka till dess att den bakre delen av fotavtrycket helt tappat kontakten.

Figur 4
Hyperbel.

Denna spridning resulterar i att punktoobjekt i marken som exempelvis stenar kommer att visualiseras i ett radargram som så kallade hyperblar (figur 4).

Den största skillnaden mellan georadar och andra geofysiska prospekteringsmetoder är georadaruutrustningens förmåga att producera högupplösta bilder. Instrumentet har möjlighet att samla in mätvärden mycket tätt (oftast var tredje centimeter) och beroende på hur tätt prospekteraren väljer att gå så

kan olika hög upplösning uppnås. För forskningsprojekt är det viktigt att undersöka platsen så noggrant det bara går. Det innebär att avståndet mellan mätprofilerna måste vara 0,5m eller mindre för att skapa tillräcklig upplösning (Leckebusch 2003:216, Neubauer, et al. 2002: 155).

I fallet med undersökningen av dominikankonventet i Sigtuna så användes en 500MHz antenn samt ett X3M system från Malå Geoscience (figur 5). Avståndet mellan de insamlade profilerna var 0,25m. Avståndet mellan de insamlade mätvärdena i gångriktningen var tre centimeter. Databearbetning och filtrering har genomförts med hjälp av programmet REFLEXW 2D/3D.

De geofysiska resultaten gav efter databearbetning tydliga indikationer på murrester knutna till dominikankonventet (figur 6). Resultaten har sedan delvis legat till grund för placering av det schakt som undersökts under 2009. En mer utförlig presentation av radarresultaten kommer att redovisas på annan plats. Storleken på den undersökta ytan uppgick till 50x25m.

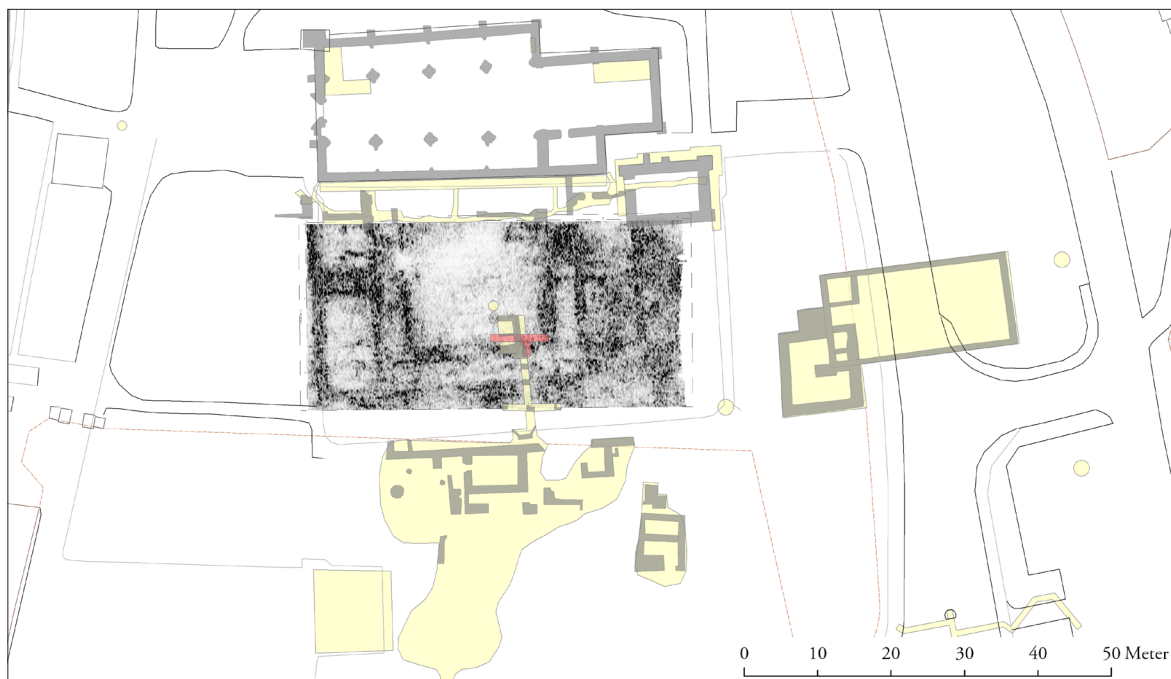
Dokumentation

För att uppnå målsättningarna med den arkeologiska forskningsundersökningen i enlighet med un-

Figur 5
Georadarundersökning av dominikankonventet i Sigtuna.
Foto Dario Cianciarulo.

dersökningsplanen grävdes ett långsmalt schakt med en placering baserad på resultaten från prospekteringen. I huvudsak grävdes endast raseringsmassor. Kulturlager samtida med klostrets brukningstid lämnades i möjligaste mån orörda i syfte att minimera ingreppets omfattning. Manifesta lämningar efter murverk och sektioner dokumenterades i sedvanlig ordning. Schaktet mättes in med totalstation, men övrig dokumentation skedde skalenligt på millimeterpapper. Fyndinsamling skedde från raseringsmassorna. I huvudsak sparades byggnadselement och föremål viktiga ur dateringssynpunkt.

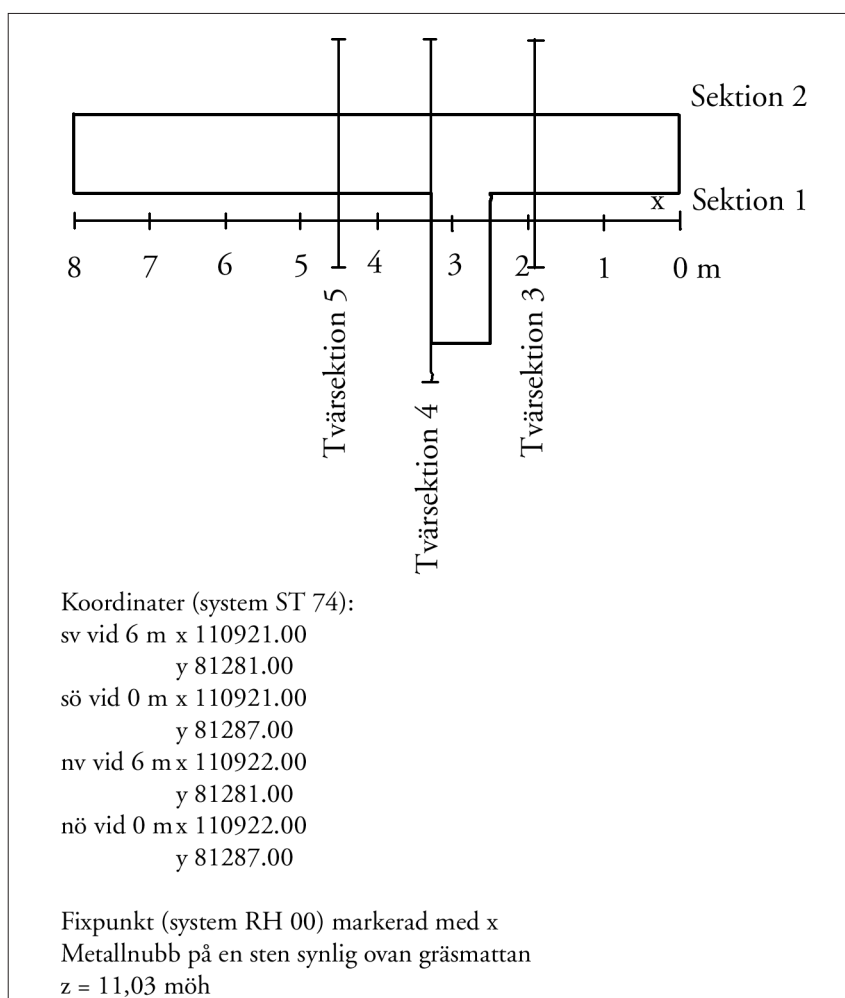

Figur 6
Konventsområdet med äldre undersökningar och resultatet från den geofysiska prospekteringen.

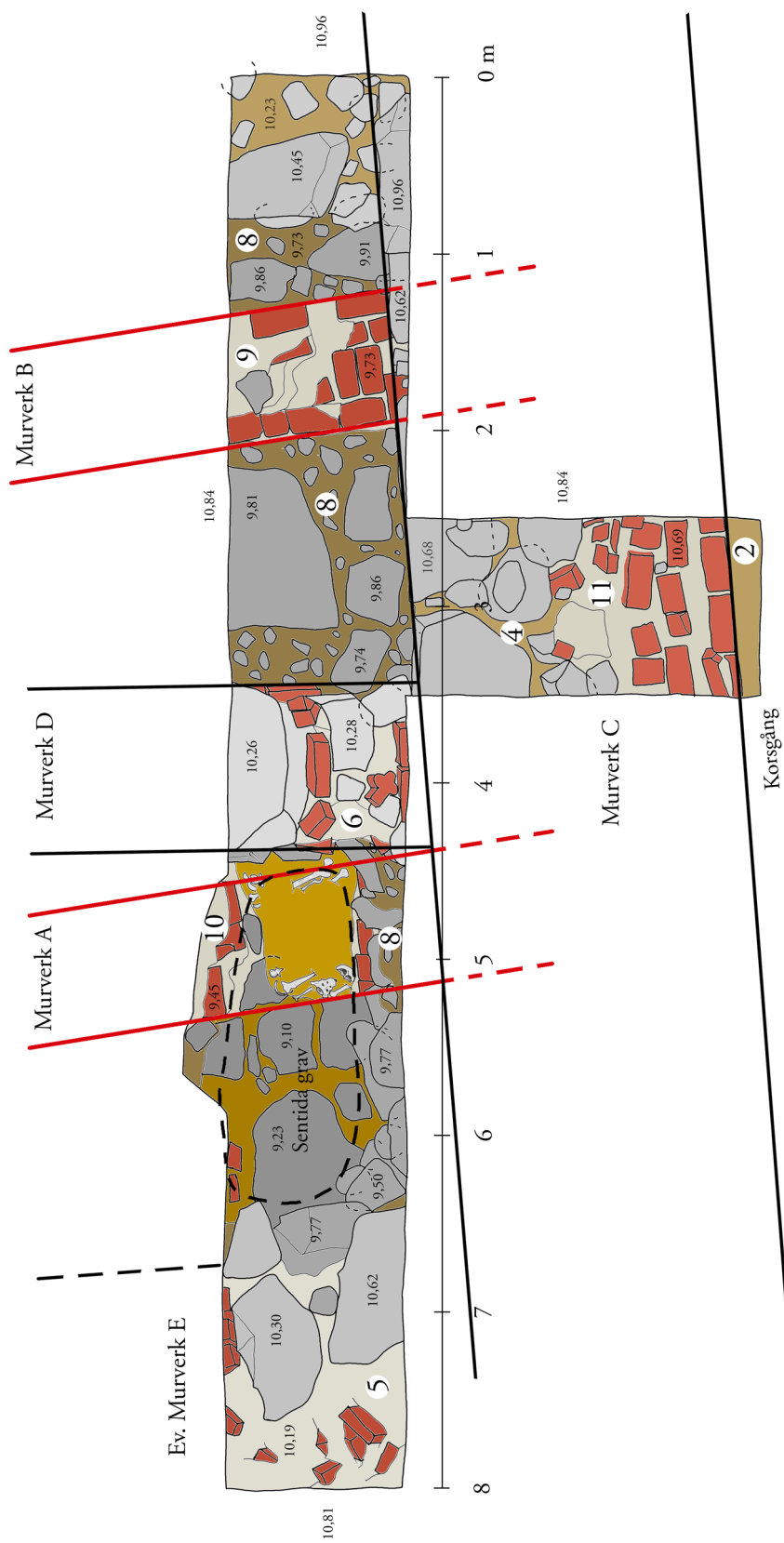
Resultat

Den arkeologiska forskningsundersökningen omfattade en yta på 10 m². Schaktet var ursprungligen 6 meter långt och 1 meter brett, men utökades både åt väster och vinkelrätt mot söder (figur 7). Schaktet blev därmed totalt 1 meter brett och 8 meter långt i öst-västlig riktning med en 1 meter bred och 2 meter lång sidogren mot söder. Det största djup som nåddes var drygt 1,7 meter i den västra delen där en efterreformatorisk grav/bensamling påträffades. Mot botten framkom ett lager med större stenar utan tydlig struktur. Nära bensamlingen fanns dock tre stenar som föreföll att ligga på rad. Möjligen utgör dessa stenar tillsammans med ytterligare delvis dolda stenar under bensamlingen grunden till murverk A. Den stora sten som ligger väster om dessa saknar förklaring. Mellan stenarna fanns ett lager med sandblandad lera. Det troliga

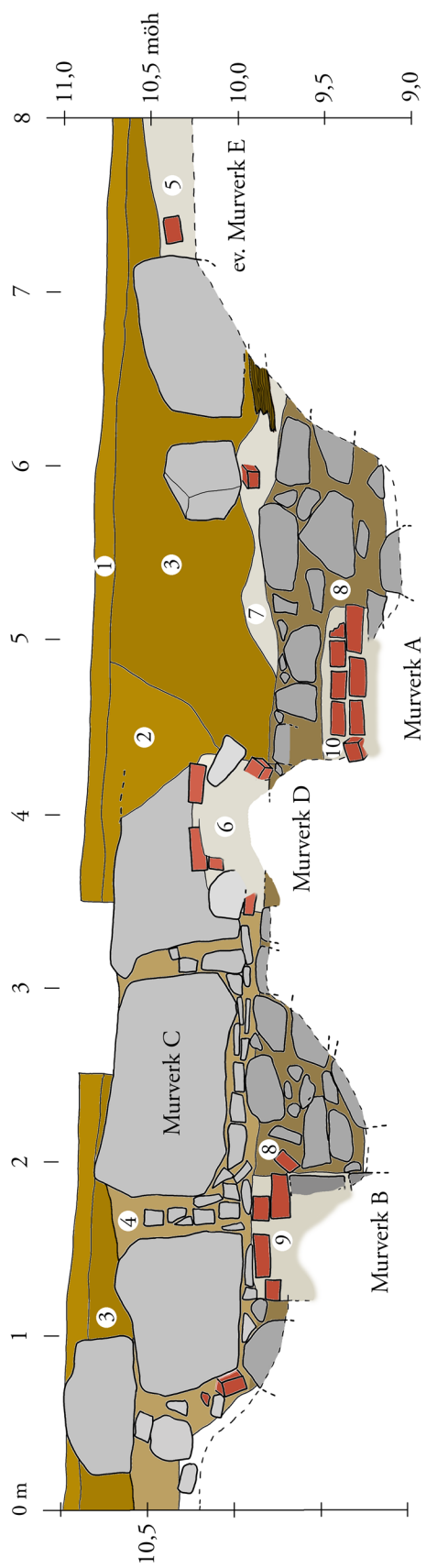
är att den ursprungliga markytan och botten på grundläggningen inte nåddes. Totalt påträffades fyra eller möjligen fem olika murverk (benämnda A till E), delar av en stenlagd klostergård, raseringsmassor från konventet och en bensamling från sentida gravar (figur 8, 9, 10 och 11). Indelningen av de undersökta murverken gjordes med stora bokstäver för att undvika sammanblandning och för att underlätta förståelsen och jämförelsen med de arkeologiska undersökningarna från 1950-54 då romerska siffror användes. Alla murverk utom det eventuella murverk E togs fram och dokumenterades både i plan och i profil. Endast en mycket begränsad del av medeltida kulturlager grävdes bort i den östra delen av schaktet i syfte att frilägga delar av murverk B. Följande genomgång av resultaten är kronologisk och baseras på de tolkade byggnadsfaserna/mur-

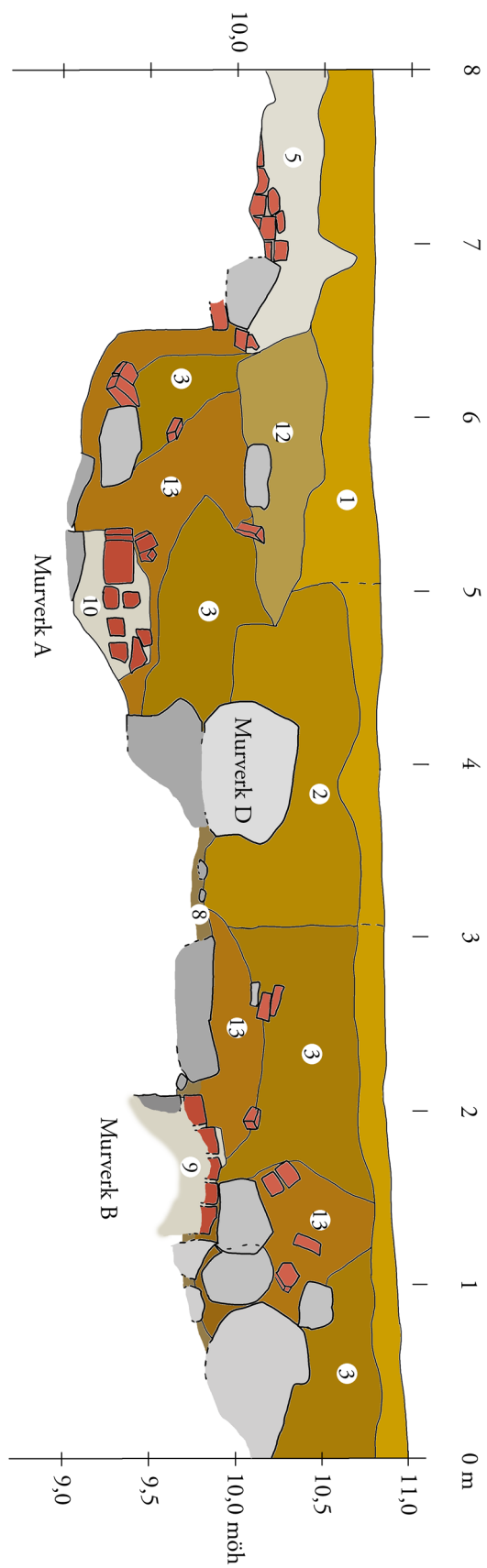
Figur 7
Schaktplan

Figur 8
Planritning över schaktet med murverk, höjdvärden och samma lagernumrering
som i sektionerna (se figur 9 och 10 samt lagerbeskrivning sid 13).

Figur 9
Sektion 1 mot söder.

Figur 10
Sektion 2 mot norr.

Lagerbeskrivning

Sektion 1 mot söder, sektion 2 mot norr och tvärsektioner 3-5. Samma lagerbeskrivning gäller för alla sektioner.

- 1) Matjord
- 2) Brunt, poröst lager med mycket tegelflis och många mindre bitar kalkbruk. Möjligen nedgrävning och fyllning från den arkeologiska undersökningen 1953.
- 3) Omrört, brunt lager som var något mer kompakt än lager 2, men som i övrigt innehöll samma typ av material, men tätare med kalkbruk. Sannolikt tillbakakastade och därmed omrörda lager från Emil Ekhooffs undersökning eller en sentida gravgrävning.
- 4) Mycket likt lager 3 men mer kalkbruk
- 5) Ljust, gulbrunt lager med nästan bara omrört kalkbruk och ett flertal större bitar och hela tegelstenar som inte låg i ordning.
- 6) Kalkbruk i murverk D
- 7) Ljust, brungult lager med mycket kalkbruk och tegelbitar. Påminner starkt om lager 5. Raseringslager.
- 8) Brunt mot gulbrunt, ganska poröst lager med fläckvis innehåll av kalkbruk. Mycket lite tegelflis. Lager som tillsammans med alla stenar använts som fyllnadsmassor.
- 9) Kalkbruk i murverk B
- 10) Kalkbruk i murverk A
- 11) Kalkbruk i murverk C (endast i tvärsektion 4)
- 12) Grusigt lager som i övrigt såg ut som lager 3 (endast i sektion 2)
- 13) Nästan identiskt med lager 3 men med hela tegelstenar och större tegelbitar (endast sektion 2)
- 14) Lerlager (inte med på någon ritning)

verken med de äldsta lämningarna först. Dateringsdiskussion sker fortlöpande i texten och följande förslag till periodindelning och kronologisk matris är baserad på sannolika dateringar (figur 12).

Murverk A och B (tegelmur) – 1200-tal

De äldsta lämningarna utgjordes av två tegelmurar. Den ena, murverk B, var 0,7 meter bred och den, andra murverk A, hade oklar bredd (figur 8, 9 och 10). Murarna låg 1,0 respektive 1,4 meter under markytan. Avståndet mellan de två murverken är 2,5 meter, vilket är samma mått som de geofysiska mätningarna gav i den västra och östra delen av den yngre korsgången. Murverk A och B är sannolikt samtida och har tolkats som delar av en äldre ursprunglig klosteranläggning. Vilken del murarna härrör från är oklart, men de kan utgöra en äldre korsgång i nord-sydlig riktning. Det som dock talar mot denna tolkning är murverkens olika uppbyggnad och höjdmått (se vidare nedan). Det som försvårade tolkningen var dels lager 8 som sannolikt har använts för att fylla igen ytan mellan murverk A och B, dels en grav/bensamling vid murverk A som hade genombrutits av graven. Varken lagret eller bensamlingen kunde inom ramen för undersökningen grävas bort. Ett större ingrepp i lager 8 skulle innebära ingrepp i medeltida lager, vilket

inte var syftet med undersökningen. Bensamlingen skulle innebära osteologisk analys eller åtminstone hantering av mänskliga kvarlevor, vilket beslutet inte medgav. Båda dessa faktorer innebar att murverken inte kunde dokumenteras på ett fullgott sätt. Murverken kunde endast svagt identifieras på de geofysiska mättningsresultaten.

Murverk A hade ett, möjligen två, bevarade skift med tegelsten i två olika storlekar, den ena varianten 28x13x9 cm stor och den andra med kvadratisk tvärsnitt 9-10x9-10 cm stor med oklar längd. Murverk A hade brutits igenom av den sentida graven vilket innebar att murens tvärsnitt var synlig i både den norra och den södra schaktväggen. Dokumentation försvårades dock av bensamlingen. Den västra väggen utgjordes av kantställda tegelstenar, sannolikt ett rullskift (jmf Andersson & Hildebrand 1988: 54). I den norra profilen framkom två kantställda tegelstenar på rad (figur 13 vänster) och i den södra profilen var endast en kantställd tegelsten synlig (figur 13 höger). Innanför dessa syntes ett mindre antal oregelbundet lagda tegelstenar med kvadratisk tvärsnitt som låg inbäddade i kalkbruk (lager 10 figur 10). Den östra väggen var inte synlig i vare sig den norra eller den södra profilen. Tegelstenarna vilade på ett 0,12-0,14 meter tjockt lager med kalkbruk blandat med krossat tegel som i sin tur låg på några 0,3-0,5 meter stora och något platta granitstenar som bara delvis var synliga under ben-

Figur 13

Murverk A. Den vänstra bilden är den norra sektionen och den högra är den södra sektionen.

samlingen. Dessa stenar utgör sannolikt grunden till tegelmurverket.

Murverk B hade också två bevarade skift med tegelstenar men i tre olika storlekar, 28x13x9 cm, 9-10x9-10 cm och slutligen platta 2,5 cm tjocka och 17 cm breda tegelstenar med oklar längd. De platta tegelstenarna låg inbäddade i kalkbruk (lager 9 figur 9 och 10) och låg underst av tegelstenarna dikt an mot en mycket stor tuktad gråsten med jämnt huggen framsida men ojämn ovansida. De exakta måtten på tegelstenarna kunde inte fastställas, men de har sannolikt använts som utjämningskift (ibid 1988: 54-56) för ovanliggande tegelmurverk. Vilket förband som använts i murverket är oklart men tegelstenarnas placering i den västra väggen tyder på munkförband. Strax under den södra schaktväggen finns en tegelsten med kortsidan utåt, en kopp, följt av endast avtrycken efter sannolikt två tegelstenar

med långsidan utåt, löpare, och slutgiltigt ytterligare en kopp (figur 14). Den östra väggen var inte lika tydlig. Vid den södra schaktväggen fanns en löpare, därefter avtrycket efter en tegelsten sannolikt i kopp och slutligen ytterligare en löpare.

Klostergård – 1300-tal – 1529

Ovanpå murverk A och upp mot väggarna på murverk B låg ett minst 0,6 meter tjockt lager blandat med lera, jord och stenar (lager 8 i figur 8 och 9). Jorden mellan stenarna var brun mot gulbrun, ganska porös och innehöll fläckvis kalkbruk och lite tegelflis. Lagret har sannolikt använts som utfyllnadslager mellan de två tegelmurverken A och B i syfte att skapa en gårdsplan till den inre fyrkantiga klostergården. Gångytan på gårdsplanen har utgjorts dels av kullerstenar, dels av meterstora och halvmeterstora plana stenblock. Den stora plana stenen som delvis ligger i den östra delen av schaktet kan möjligen vara en gravsten. Intressant i sammanhanget är att en liknande stenläggning påträffades 1950-54 söder om konventets huvudlängor (finns beskriven på en planritning från undersökningen 1954 och i en internrapport av Anne Beate Jonsson daterad 7 januari 1955 med följande citat):

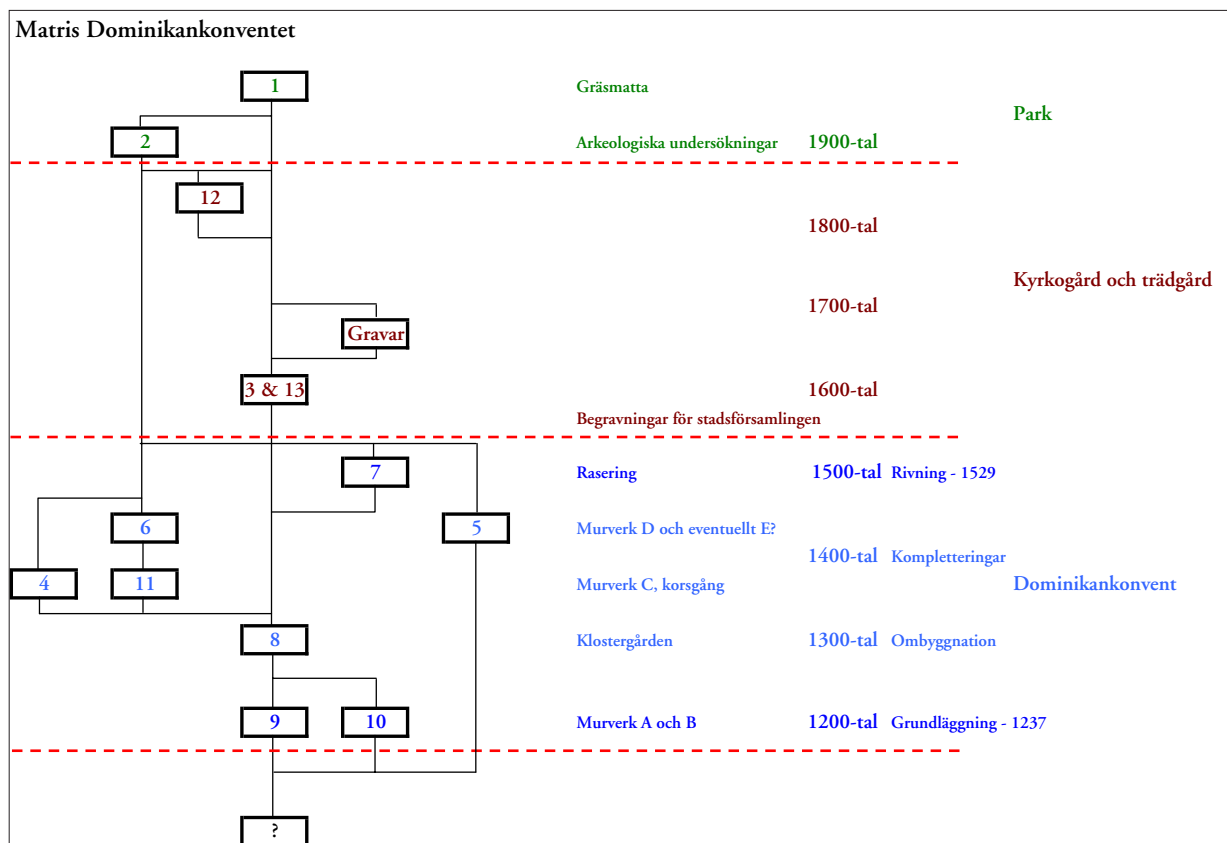
”Också här är stenläggningen ofullständig och består av dels små kullerstenar, dels av meterlånga stenblock.”

Klostergårdens datering är oklar men har sannolikt anlagts samtidigt med murverk C. Gårdsplanen har i den västra delen grävts igenom av den efterrefo-

Figur 14

Murverk B från väster.

Figur 12
Matris över de olika murverken från undersökningen. Siffrorna motsvarar lagren i sektionsritningarna.

matoriska graven där bensamlingen påträffades. På denna sträcka framgick fyllningens utseende som skilde sig från ytan genom fler och större oregelbundna stenar. Lagrets tjocklek uppgick här till drygt 0,6 meter. Vid ett mindre avsnitt av lagret strax väster om murverk B grävdes ett mindre hål i syfte att jämföra lagrets sammansättning och utseende med det som framgick vid bensamlingen. Det visade sig att lagren var närmast identiska och utgör därför sannolikt samma lager/händelse.

I den östra delen av schaktet strax under ett raseringslager (lager 3, se nedan) och upp mot ett av granitblocken i murverk C påträffades ett mycket tunt kollager (lager 15) och fragmentariska brända trärester som kan vara en brand i samband med rivningen av konventet. Under kollagret och direkt ovanpå lager 8 och murverk B fanns ett drygt 0,15 meter tjockt lager med jordblandad lera (lager 14, varken kollagret eller lerlagret finns med på sektionsritningarna eller planritningarna). I lager 14 påträffades ett mynt (fnr 1; figur 15) med valören abo som är präglat i Åbo på 1410/20-talet under Erik av Pommerns regeringstid (bestämning av

Kenneth Jonsson 27 jan 2010; litt. ref. LL 9b. LL = Lagerqvist, Svenska mynt under vikingatid och medeltid). Mynttypen är ovanlig och är det åttonde fyndet i Sverige. Intressant i sammanhanget är att ytterligare ett mycket ovanligt mynt med koppling till Åbo är hittat i Dominikankonventet på 1950-talet. Den var tidigare bestämt som en Anklam, Pommern (Wiséhn 1989: 144; ingår i SHM/KMK nr 26 027 och är ett mynt av totalt 30 stycken som påträffades), men bör istället vara en penning från Åbo också under Erik av Pommern (Sarvas 1989: tabell s 359). I Sigtuna dominikanerkonvents annaler finns en anteckning om att dominikanerbröder kom till Åbo 1249, vilket sannolikt är det år Åbokonvent

Figur 15
Mynt fnr 1, Erik av Pommern 1396-1439. Åbo. Abo. 0,83 g. Ej skalenlig, mm-skala till höger i bild.

grundades (Hiekkänen 1993: 127). Bröder från Sigtuna har dock inte haft något att göra med själva grundläggningen av konventet i Åbo (Maliniemi 1947: 87-92), men Åbomynten visar ändå på de, rimligen intensiva, kontakter som bör ha funnits mellan konventen.

Murverk C (korsgång) – 1300- eller 1400-tal

Murverk C syntes tydligt på den geofysiska prospekteringen och utgör den norra väggen till korsgången runt klostergården. Av resultaten från prospekteringen framgår att själva korsgången var drygt 3,2 meter bred i den södra delen och 2,5 meter bred i den västra och östra delen. Det undersökta norra murverket var 1,8 meter brett, placerad i öst-västlig riktning och motsvarar mur VI från den arkeologiska undersökningen 1953 (Anne Beate

bestod av en yttre del mot norr som var uppbyggd av större, tuktade 1,0–1,2 meter långa och 0,6 meter höga granitblock i ett skift med ett undre avjämnings-skift bestående av plana mindre granitstenar samt skolsten mellan blocken (figur 9 och 17; jmf Andersson & Hildebrand 1988: 39–40). Den södra inre delen var uppbyggd av tegelstenar i två eller tre skift, vilken utgör korsgångens innervägg. Denna del frilades inte och det är därför oklart hur djupt ner en eventuell golvnivå ligger och hur många skift tegelsten som kvarstår. Murverket är mycket kraftigt och brett vilket tyder på att den har haft en takbärande funktion. Sannolikt har korsgången legat inbäddad i längorna och utgjort yttermur till en tvåvåningsbyggnad. Tegelmurverk B och sannolikt även tegelmurverk A fortsatte in under murverk C, vilket tyder på att konventets planform har förändrats och i stor utsträckning byggts om. När detta skedde är oklar men sannolikt någon gång under 1300- eller 1400-talet.

Figur 16

Vy över murverk C sammansatt av två fotografier.

Jonssons rapport daterad november 1953, finns även på en ritning) där den dokumenterades som 1,75 meter bred (figur 8, 9 och 16). Detta murverk tillsammans med murverk D var utgångspunkten för var forskningsgrävningen skulle placeras. Schaktet placerades ursprungligen strax norr om muren, men under pågående arbete beslutades att även ett 2 meter långt och 1 meter brett schakt skulle grävas tvärs över denna mur i syfte att avgöra dess utseende och bredd. Konstruktionen är ovanlig. Den

Murverk D och E (lavatoriet) – 1400-tal

Murverk D syntes också på resultaten från den geofysiska prospekteringen. Vid undersökningen framgick att den var 0,95 meter bred och motsvarar mur VII enligt 1953 års undersökning (Anne Beate Jonssons rapport daterad november 1953, finns även på en ritning). Murverket bestod av större och mindre oregelbundna stenar och block samt oregelbundet lagda tegelstenar lagda i kalkbruk (figur 11). Ett utjämnings-skift bestående av tegelstenar fanns i botten och som stratigrafiskt låg ovanpå lager 8,

Figur 17
Närbild på skolstenar
och utjämningskift i
murverk C vid 2 meter.

klostergården (figur 18). Några av tegelstenarna förefaller vara felbrända och kasserade. I den södra delen påträffades också ett profiltegel. Muren var lagd med stötfog mot ett av granitblocken i murverk C. Murverk D är således yngre än både klostergården och murverk C. Den mest sannolika tolkningen är att det som återstår av murverket är fyllningen i en skalmur till ett lavatorium.

I den västra delen av schaktet påträffades delar av ytterligare en eventuell mur, murverk E. Det som kunde dokumenteras var ett par större tuktade granitblock samt ett lager med kalkbruk (lager 5) och oregelbundet lagda tegelstenar. Inga ytterligare delar av denna eventuella mur togs fram eftersom det inte rymdes inom ramen för undersökningen. Enligt resultaten från den geofysiska prospekteringen kan det eventuellt röra sig om den västra väggen till lavatoriet eller möjligen en innervägg.

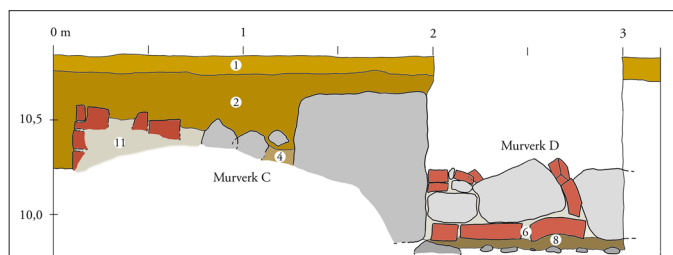

Figur 18
Förhållandet mellan murverk C och D, från öster.

Rasering – 1529

Dominikankonventet i Sigtuna, likt alla andra kloster i Sverige, övergavs och revs som en följd av reformationen under 1520–30-talet. Gustav Vasa förordade 1529 att alla församlingar i Sigtuna skulle slås samman till en och att Mariakyrkan skulle användas som församlingskyrka (Holmqvist 1947:36). Detta innebar också att övriga kyrkor i Sigtuna, S:t Per, S:t Olof och S:t Lars, upphörde som kristna andaktsrum. Teglet från klostret lät Gustav Vasa bland annat använda till slottsbyggena i Svartsjö och Venngarn (Martling 1997:17).

Det enda lager som sannolikt kan hänföras till enbart raseringen är lager 7 som är ett ljus gulbrunt lager med mycket kalkbruk och tegelbitar (figur 9). Det påminner starkt om lager 5, men detta lager är sannolikt en del av ett murverk. Huruvida även lager 3 och 13 ska betraktas som lager från raseringen av själva klostret eller om de är omrörda raseringslager som lagts tillbaka på plats i samband med de arkeologiska undersökningarna från 1890-talet och 1950-talet är oklart. Sannolikt är lager 3 och 13 både och men tydliga lagerskiljen mellan dessa båda aktiviteter gick inte att urskilja.

Figur 11
Tvärsektion 4 vid murverk C och D.

Bensamling/gravar - 1500-tal till 1950-talet

I den västra delen av schaktet fanns ett omfattande raseringslager som till en början grävdes för hand. Efter ett tag beslutades att lagret skulle grävas bort med en mindre grävmaskin. Mot botten av gropen som visade sig var drygt 1,4 meter djup påträffades skelettdelar från människa. Benen var ihopsamlade och låg inte anatomiskt riktigt. Ovanpå ett av benen påträffades en drygt 0,2x0,3 meter stor bit av asfaltstakpapp (figur 19). Efter att jorden runt omkring hade rensats upp och orörda lager identifierats framgick att det igenom lager 8 och murverk A hade grävts en oval nedgrävning synlig både i lagren men också på hur stenarna låg (figur 8 och 20). Det troliga är att detta ursprungligen var en eller flera gravar från tiden när ytan söder om Mariakyrkan var stadsförsamlingens kyrkogård under sent 1500-tal fram till åtminstone 1950-talet. Det finns även en möjlighet att det rör sig om äldre begravningar på klostergården under konventets brukningstid. Den ursprungliga graven var inte bevarad, förutom nedgrävningen, men benen hade myllrats ned igen sannolikt i samband med någon av de arkeologiska undersökningarna av Emil Ekhoﬀ på 1890-talet eller under 1950-talet. På en av planritningarna från 1953 finns uppgifter om en murad grav med stenbotten som låg 1,6 meter under markytan. Dessa uppgifter stämmer mycket väl överrens med den nu påträffade bensamlingen/graven som hade grävts igenom murverk A. Bensamlingen lämnades orörd men totalt kunde minst tre kranier identifieras. Det är möjligt att rester efter fler gravar har myllrats ner på samma plats. Uppgifter om detta framgår inte av rapporten från undersökningarna från 1950-talet.

Arkeologiska undersökningar - 1895 och 1950-54

De lager som härrör från de två arkeologiska undersökningar (1890-talet av Emil Ekhoﬀ och 1953 av Anne Beate Jonsson) som utförts i området är mest sannolikt lager 2, 3, 12 och 13. Placeringen av lager 2 motsvarar delvis läget för det nord-sydliga schakt som grävdes 1953. Ett av syftena med forskningsundersökningen var att utreda de äldre undersökningarnas omfattning, framförallt Ekhoﬀs, i syfte att bilda en uppfattning om potentialen för framtida forskningsundersökningar. Detta visade sig dock vara svårt, men i lager 2 och 3 fanns inslag av modernt material vilket tyder på att det rör sig om omrörda och tillbakalagda raseringsmassor. De faktiska raseringsmassorna (lager 7) verkar vara mer homogena i sin struktur med mer kalkbruk. Lager 2 och 3 var också mer poröst sammansatta och "luftiga" vilket tyder på en sentida hantering. Om detta antagande är riktigt innebär det att medeltida lager (lager 14 och 15) och egentliga raseringsmassor (lager 7) från reformationen, åtminstone i nuvarande schakt, är mycket fragmentariska och endast återstår i små mängder. Utfyllnadsmassorna (lager 8) rymmer dock en mycket stor potential ur dateringssynpunkt eftersom det förefaller vara orört. Detta innebär också i så fall att de flesta fynden från lager 2 och 3 kommer från omgrävda lager och således kommer från olika perioder, vilket får stöd av keramikens sammansättning (både yngre rödgoods BIIy fnr 15, 16 och 19 och stengods CI fnr 18 och CII fnr 17, 20 och 21). Slutligen innebär det att Emil Ekhoﬀ sannolikt har grävt ganska djupt (åtminstone inom närområdet), vilket kan medverka menligt på möjligheterna att i framtida undersök-

Figur 19
Takpapp av asfalt täckte delar av benen i bensamlingen.

ningar få tillfredsställande dateringsunderlag för de olika byggnadsfaserna i konventets längor eftersom fyndmaterialet kan vara omrört.

Figur 20
Bensamlingen i förhållande till murverk D, från väster.

Den övervägande delen av fyndmaterialet påträffades i lager 3 och 13. Endast myntet (fnr 1) påträffades i ett annat lager (lager 14). De tre vanligaste fyndkategorierna var järnföremål, tegel och keramik. Totalt tillvaratogs 40 järnspikar (fnr 2), 7 odefinierade järnföremål (fnr 3) 1 dörrtapp (fnr 4) och ett dörrbeslag (fnr 5) som sannolikt kommer från klostret. Slutligen påträffades några föremål av brons bland annat en fiskekrok (fnr 8), skiffer (fnr 13) och ett avsågat mellanfotsben till en ko (fnr 12). Bland teglet tillvaratogs 3 takpannor (fnr 11), 3 stycken 17 cm breda och 2,5 cm tjocka golvtegel med oklar längd (fnr 23), 2 profil- eller ribbtegel (fnr 24) och vanliga tegelstenar med måtten 28-29x13x9 cm (fnr 25). Av byggnadsdetaljer påträffades och tillvaratogs också en tegelsten som delvis var förglasad och således utsatt för eld (fnr 28), som möjligen är rester efter ett takvalv. Även en profilerad kalksten med måtten 31x13x5 cm tillvaratogs som möjligen kan vara en infattningssten till ett fönster eller en sockel (fnr 26) samt fönsterglas (fnr 22). Slutligen påträffades också en bearbetad sandsten, 31x22x5 cm (fnr 27). Den var rombisk med en något böjd kortsida, ett koncentriskt hål i mitten samt en slipad plan ovanyta och kortsida. Övriga sidor var inte slipade. Vad denna sten representerar är oklart, men sannolikt är det resterna efter en trasig kvarnsten som återanvänts till byggnadsmaterial. Det kan möjligen också vara en del av en hypokaust vilket dock är mindre troligt. Ett par kalkstensplattor från en hypokaust påträffades vid den arkeologiska undersökningen 1950 (Gejvall 1952: 33 figur 5), vilka är klart annorlunda än den nu påträffade kalkstenen.

Slutsats

Den arkeologiska forskningsundersökningens resultat svarade mycket väl mot undersökningsplanens målsättningar. Den första var att verifiera resultaten från de geofysiska prospekteringarna. Placeringen av den förmodade korsgångsmuren och lavatoriemuren som syntes på radarbilderna stämde mycket väl överrens med undersökningens resultat. Ett överraskande resultat var de två äldre tegelmurverk som inte med säkerhet kunde identifieras med georadarn. Den andra viktiga målsättningen var att utreda lämningarnas omfattning avseende stående murrester, förekomst av kulturlager och

raseringsmassornas mäktighet och slutligen att utreda omfattningen av de urschaktningar som skedde i samband med de äldre arkeologiska undersökningarna som utfördes 1895-96 och 1953. Resultatet visade att det finns relativt omfattande murverk kvar, men höjden på dessa är enbart en till två skift. De äldre tegelmurverken och utfyllnaden till klostergården innebär att raseringslagrens mäktighet är drygt 1,5-1,7 meter. Endast fragmentariska rester efter medeltida kulturlager fanns kvar, borträknat utfyllnadsmassorna. Det finns en möjlighet att kulturlager samtida med de äldre tegelmurverken

finns kvar under utfyllnadsmassorna. Inom aktuellt schakt verkar stora delar av raseringsmassorna och eventuellt tidigare orörda kulturlager var uppgrävda och sedan igenlagda i samband med de äldre arkeologiska undersökningarna, dock oklart i samband med vilken. Den påträffade takpappen av asfalt på bensamlingen är ett tydligt tecken på detta. Sammantaget visade forskningsundersökningen att potentialen för framtida arkeologiska undersökningar är stor.

Två frågeställningar framstår som viktiga. Den ena frågeställningen rör de äldre tegelmurarna och om de representerar en äldre ursprunglig byggnadsfas och i så fall hur den äldsta grundplanen för konventet såg ut. Den andra frågeställningen berör ombyggnationen och när denna skedde. Utifrån forskningsundersökningens resultat förefaller en utvidgning av ytan vid graven/bensamlingen som en lämplig åtgärd för att besvara denna fråga. Bensamlingen skulle också behöva grävas ut i syfte att dokumentera murverk A och de stora stenarna i botten av schaktet mer ingående. En osteologisk analys på och datering av benen bör i så fall också göras. En annan del av schaktet som är intressant för frågeställningarna är att gräva ur delar av klostergården (lager 8) i syfte att reda ut relationen mellan murverk A och B och vad murverk B representerar. En viktig del är också att undersöka om det finns äldre golvnivåer under klostergården. Detta skulle i så fall innebära större möjligheter till datering av den eventuella äldre byggnadsfasen och ombyggnationen. En sista del som bör undersökas närmare är den yngre korsgången, murverk C, söderut för att kunna dokumentera hela murverket, eventuella golvnivåer och korsgångens bredd. På resultatet från den geofysiska prospekteringen finns också ett flertal ekon från någon typ av konstruktion på flera platser i mitten av korsgången. Vid den ar-

keologiska undersökningen 1953 påträffades också delar av en mur vid denna plats. Frågan är vad dessa konstruktioner utgör. Möjligen är det murar/vägar samtida med murverk A och B men i en annan riktning. Det är oklart vilken murningsteknik som använts. Slutligen vore en gedigen och grundlig genomgång av det äldre grävningsmaterialet önskvärd. Dokumentationsmaterialet från framförallt undersökningarna 1950-54 är omfattande och högst användbara. Eftersom det också finns skrivna rapporter är förutsättningarna för en publicering av resultaten goda. Syftet med en publicering av de äldre resultaten skulle vara att underlätta jämförelser mellan konventets olika byggnadsdelar.

Antikvariska åtgärder för området som helhet

Området söder om Mariakyrkan består idag av en kulle med en öppen gräsplan, en ek och två större träd vid Mariakyrkans södra långhusvägg och två större träd vid den östra delen av kullen. Kullen gör att de dolda delarna av konventets byggnader inte kan upplevas. Det är svårt för den som inte är insatt att ens veta att en av Mälardalens äldsta tegelbyggnader och ett omfattande byggnadskomplex en gång har legat här. Inför fortsatta arkeologiska undersökningar vore det därför också önskvärt att ta fram en åtgärdsplan med förslag på förbättringar av området i syfte att öka upplevelsen av konventet. Till exempel skulle de två träden vid den södra väggen kunna tas ned, vilket skulle ge Mariakyrkan ett välbehövligt andrum med friare sikt ned mot Prästgatan och busstorget. Eken däremot bör vara kvar. En annan åtgärd skulle kunna vara att antingen ytligt ta fram murverken eller markera dem utifrån de geofysiska mättningsresultaten. Slutligen vore en ny bättre ljussättning av Mariakyrkan önskvärd.

Referenser

- Andersson, K. & Hildebrand, A. 1988.** Byggnadsarkeologisk undersökning. Det murade huset. 2:a reviderade upplagan. Underrättelser från riksantikvarieämbetet och statens historiska museer 1988:1.
- Arbman, H., Holmqvist, W. & Hillman, R. (red). 1947.** Sigtuna Mariakyrka 1247-1947. Sigtuna fornheims förlag
- Berthelson, 1943.** Mariakyrkan. Några byggnadshistoriska detaljproblem. Situne Dei 1943
- Blomqvist, R. 1943.** Danmarks första dominikanerkloster. Svartbrödraklostret i Lund. Kulturen, Årsbok 1943. Lund 1944
- Conyers, L. & Goodman, D. 1997.** Ground penetrating radar. An introduction for archaeologists. AltaMira Press. Walnut Creek, California.
- Gejvall, B. 1952.** Sigtuna kloster. Utgrävningar 1895-1950. Situne Dei 1949-50
- Hiekkanen, M. 1993.** De finska klostren under medeltiden. Arkeologiskt och byggnadshistoriskt perspektiv. Hikuin 20, 123-154.
- Holmqvist, W. 1947.** Mariakyrkan och klostret. I: Arbman, Holmqvist & Hillman (red) Sigtuna Mariakyrka 1247-1947. Sigtuna fornheims förlag
- Jonsson, A-B. 1954.** Undersökningen av dominikanerklostret 1953. Situne Dei 1951-52
- Karlsson, J. O. M. 1993.** Klostren i det medeltida Sverige. En översiktlig sammanställning. Hikuin 20, 113-122.
- Leckebusch, J. 2003.** Ground-penetrating radar: A Modern Three-dimensional Prospection Method. Archaeological prospection, 10, 213-240.
- Lovén, C. 2001.** Kloster, klosterliknande inrättningar och klostertraditioner. Fornvännen 96
- Maliniemi, A. 1947.** Grundandet av dominikankonvent i Åbo och dess förhållande till Sigtuna. Några kritiska randanmärkningar. I: Arbman, Holmqvist & Hillman (red) Sigtuna Mariakyrka 1247-1947. Sigtuna fornheims förlag
- Martling, C. H. 1997.** Den svarta jordens svarta bröder. Kring Sigtunakonventet och Mariakyrkan vid 750-års jubileet 1997. Verbum
- Neubauer, W., Eder-Hinterleitner, A., Seren, S., Melichar, P. 2002.** Georadar in the Roman Civil Town Carnuntum, Austria: An Approach for Archaeological Interpretation of GPR Data. Archaeological prospection, 9, 135-156.
- Redelius, G. 1989.** Klosterkyrkan i Sigtuna. I: Tesch, S. Avstamp för en ny Sigtunaforskning.
- Redelius, G. 2006.** Sigtuna och Sko, en tid, ett rum. X-O Graf, Uppsala 2006.
- Refoulé, R.F. 1954.** Dominikanerkloster under medeltiden. Situne Dei 1951-52
- Sarvas, P. 1989.** Die mittelalterlichen Brakteaten von Turku (Åbo), LLt, festskrift till Lars, O. Lagerqvist, Numismatiska Medelanden XXXVII, Stockholm
- Tesch, S. (red) 1997.** Mariakyrkan i Sigtuna. Dominikankonvent och församlingskyrka 1247-1997. Minnesskrift med anledning av 750-årsjubileet. Sigtuna museers skriftserie 7
- Wiséhn, E. 1989.** Myntfynd från Uppland. Sveriges mynthistoria, Landskapsinventeringen 4. Kungliga myntkabinettet.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-09-65752
Kvarter/gata/fastighet:	Dominikankonventet i Sigtuna
Fornlämning:	RAÄ 30 (inom RAÄ 195:1)
Socken:	Sigtuna
Kommun:	Sigtuna
Landskap:	Uppland
Ekonomiskt kartblad:	118 21 Sigtuna
Typ av undersökning:	Arkeologisk forskningsundersökning
Undersökt yta:	10 m ²
Fältarbetstid:	2009-10-02 – 10-09
Fältarbetspersonal:	Anders Wikström, Andreas Viberg, Joakim Schultzen, Lena Androsjtjuk Anders Wikström, Andreas Viberg
Rapportarbete:	28
Antal fnr:	1 schaktplan, 4 plan- och profilritningar, 153 digitala bilder
Dokumentation:	

Dokumentationshandlingarna förvaras på Sigtuna museum

Sigtuna Museum

Stora Gatan 55
193 30 Sigtuna.

tel.: 08 - 591 266 70, fax.: 08 - 597 838 83.
e-postadress: anders.wikstrom@sigtuna.se

Bilaga

Fyndlista

Fnr	Kontext	Material	Sakord	Undertyp	Antal	Vikt(g)	Anmärkning
1	14	Silver	Mynt		1	1	Låg på ett lager lera som möjligen är ett golv
2	3, 13	Järn	Spik		40	529	
3	3, 13	Järn	Odef föremål		7	142	
4	3, 13	Järn	Dörrtapp		1	43	
5	3, 13	Järn	Beslag	Dörrbeslag	1	51	
6	3, 13	Bly	Ring		1	3	Ihopknycklad ring med punktornametik
7	3, 13	Brons	Bleck		1	3	Hopvikt
8	3, 13	Brons	Fiskekrok		1	1	
9	3, 13	Brons	Beslag		1	1	
10	3, 13	Brons/Bly	Hyska		1	1	Från klädedräkt med läder kvar
11	3, 13	Lera	Tegel	Takpanna	3	645	
12	3, 13	Ben	Hantverkspill		1	34	Avsågat mellanfotsben
13	3, 13	Skiffer	Odef fragment		7	100	
14	3, 13	Sten	Löpare		1	374	Del av en eventuell löpare
15	3, 13	Keramik	Kärl	Bily	8	214	Brun invändig glasyr, bland annat en fot till en gryta
16	3, 13	Keramik	Fat	Bily	6	139	Från samma kärl, brun silverglänsande saltglasyr
17	3, 13	Keramik	Kärl	CII	5	46	Ljust sintrat gods med vit eller gulbrun glasyr
18	3, 13	Keramik	Kärl	CI	1	71	Hank från gråbrunt ej sintrat gods utan glasyr
19	3, 13	Keramik	Kärl	Bily	1	8	Grön glasyr invändigt och svart utvändigt
20	3, 13	Keramik	Kärl	CII	1	2	Svart mycket tunt sintrat gods
21	3, 13	Keramik	Kärl	CII	1	7	Grått gods med utvändigt reliefmönster med romber och prickar i glänsande brun glasyr
22	3, 13	Glas	Fönsterglas		5	4	Möjligen fönsterglas från konventet
23	3, 13	Lera	Tegel	Golvtegel	3	1938	
24	3, 13	Lera	Tegel	Profiltegel	2	2472	
25	3, 13	Lera	Tegel	Byggnadstegel	4	15353	1 med 2 tassavtryck, 2 med ett rundat hörn, 1 med skarpt vinklad ända – svarttrött gods
26	3, 13	Kalksten	Infattningssten	Fönster/sockel	1	5430	
27	3, 13	Sandsten	Odef föremål		3	6088	Rombisk med rak ända, hål i mitten slipad plan yta och kortsida
28	3, 13	Lera	Tegel	Byggnadssten	1	3820	Tegelsten samt bruk utsatt för eld, delvis förglasad, sannolikt från takvalv

